

Programma van toetsing en afsluiting

Examenwijzer

VMBO - TL

MAVO - klas 3

Locatie Buitenbaan

2019-2020



OSG Sevenwolden

Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
EXAMENREGLEMENT VAN DE OSG SEVENWOLDEN VMBO EN HAVO/VWO	5
ALGEMENE BEPALINGEN BEHORENDE BIJ HET PTA	6
<i>Toetsen en opdrachten binnen het schoolexamen</i>	6
<i>Informatie over het handelingsdeel en de praktische opdrachten</i>	6
<i>Herkansingen binnen het schoolexamen</i>	7
<i>Voortgangsrapporten.....</i>	7
<i>Centraal examen</i>	7
<i>De verhouding schoolexamen en centraal examen</i>	8
<i>Het uiteindelijke eindcijfer.....</i>	8
<i>Rekenvoorbeeld</i>	8
<i>Uitslagregeling.....</i>	9
<i>Herkansingen binnen het centraal examen.....</i>	9
<i>Toelichting op de vak-PTA's.....</i>	9
VAK: BIOLOGIE	10
VAK: CKV	11
VAK: DUIJS	12
VAK: ECONOMIE.....	13
VAK: GESCHIEDENIS.....	14
VAK: LICHAMELIJKE OPVOEDING	15
VAK: LICHAMELIJKE OPVOEDING 2 (ALLEEN SPORTLIFESTYLE).....	16
VAK: MAATSCHAPPIJLEER & BURGERSCHAP.....	17
VAK: NASK 1 (NATUURKUNDE)	18
VAK: WISKUNDE	19

OSG Sevenwolden

Voorwoord

Heerenveen, september 2019

Aan de leerlingen van klas 3 en 4 en hun ouder(s)/verzorger(s),

Beste leerling,

Hierbij ontvang je het Programma van Toetsing en Afsluiting [PTA]. Het PTA-boekje geldt voor alle derde en vierde klas leerlingen van de Buitenbaan en locatie Kingweg van OSG Sevenwolden. Je ontvangt een exemplaar in leerjaar drie en één in leerjaar vier.

Om straks je MAVO-diploma te kunnen behalen moet je in de derde en vierde klas aan veel voorwaarden voldoen. Gedurende die twee jaren in de bovenbouw zul je zowel voor de verplichte vakken als voor jouw keuzevakken toetsen en opdrachten moeten maken. Aan het einde van de vierde klas maak je als sluitstuk voor veel vakken een eindtoets: het zogenaamde Centraal Schriftelijk Eindexamen MAVO.

We maken bij het examen onderscheid tussen het Schoolexamen en het Centraal Schriftelijk Eindexamen. Bij het schoolexamen krijg je schriftelijke, vaardigheids- en/of mondelinge toetsen. Bovendien kom je ook nog praktische- en handelingsopdrachten tegen. De cijfers die je in klas 3 en 4 behaalt, vormen samen het eindcijfer voor het schoolexamen. Voor vrijwel alle vakken is het schoolexamencijfer de helft van het uiteindelijke examencijfer. **De cijfers van het PTA in klas drie en vier tellen dus mee voor het eindexamen.**

De andere helft van het eindresultaat wordt bepaald door de cijfers van het Centraal Schriftelijk Eindexamen.

Nadat de cijfers van het Centraal Schriftelijk Eindexamen bekend zijn, worden je definitieve examencijfers berekend. Daarna wordt met de zogenaamde slaag-zakregeling bepaald of je geslaagd bent.

In het PTA staat de gehele gang van zaken beschreven met betrekking tot het Schoolexamen en het Centraal Schriftelijk Eindexamen. Het PTA bestaat uit drie delen:

1. Het eerste deel is het examenreglement van OSG Sevenwolden. In dit reglement wordt aangegeven aan welke wettelijke voorschriften de school en de eindexamenkandidaten zich moeten houden. Deze wettelijke voorschriften worden ook wel artikelen genoemd. Omdat het om wettelijke kaders gaat, is makkelijk taalgebruik meestal niet mogelijk. Dat is voor de leesbaarheid vaak vervelend, maar het kan helaas niet anders. Als je iets niet snapt, vraag het dan aan je mentor, de examensecretaris of je teamleider.
2. De algemene bepalingen vormen het tweede deel van dit boekje. Hierin komen aanvullende regels en bepalingen aan de orde die te maken hebben met de algemene gang van zaken op de locatie.

OSG Sevenwolden

3. Voor alle vakken die in de bovenbouw aangeboden worden, is er een vakkenoverzicht. Hierin staan per vak alle toetsen en opdrachten, die de komende periodes afgenomen zullen worden. De beschrijvingen en de periode indelingen hebben betrekking op het schooljaar 2019 – 2020.

Periode-indeling:

Klas 3: Periode 1: week 36 t/m week 48
 Periode 2: week 49 t/m week 11
 Periode 3: Week 12 t/m week 25

Klas 4: Periode 1: week 36 t/m week 46
 Periode 2: week 47 t/m week 4
 Periode 3: week 5 t/m week 15

Wanneer je vragen hebt over het PTA dan kun je hiervoor bij je teamleider of bij de secretarissen van het examen, meneer Stavast en mevrouw de Jong, terecht.

Heel veel succes in de bovenbouw van de MAVO en uiteraard met het (school) examen toegewenst,

mevr. M.H. Bergsma
locatiedirecteur Buitenbaan Heerenveen – OSG Sevenwolden

OSG Sevenwolden

Examenreglement van de OSG Sevenwolden VMBO en HAVO/VWO

Het examenreglement van OSG Sevenwolden is terug te vinden op de site:
www.osgsevenwolden.nl onder het kopje downloads.

Alle regels omtrent examens zijn hierin terug te vinden.

OSG Sevenwolden

Algemene bepalingen behorende bij het PTA

Toetsen en opdrachten binnen het schoolexamen

- Alle in klas 3 en 4 afgenomen toetsen en opdrachten behoren tot het PTA. De toetsen die in het PTA zijn beschreven zijn geldig voor het hele schoolexamen.
- Bij praktische opdrachten worden zowel het proces als het product beoordeeld. Voor deze vakgerichte praktische opdracht krijgt de leerling een cijfer.
- Een handelingsopdracht moet met een V of een G (voldoende / goed) worden afgesloten. Is dat niet het geval, dan dient de leerling de opdracht (gedeeltelijk) over te doen.
- Alle PTA-toetsen hebben een weging meegekregen. Die weging staat in het PTA vermeld.
- Naast de cijfers van het PTA zijn er ook cijfers die enkel meetellen voor de overgangsbepaling. Dus alle cijfers in klas 3 tellen mee voor de overgang. Enkel het PTA cijfer gaat mee naar klas 4.

Informatie over het handelingsdeel en de praktische opdrachten

- Om aan het eindexamen te mogen meedoen moeten alle opdrachten uit het handelingsdeel met de beoordeling voldoende (V) of goed (G) worden afgesloten.

Handelingsopdrachten dienen om zaken die we niet kunnen of willen beoordelen met een cijfer, toch tot hun recht te laten komen. Deze worden afgesloten met een voldoende of goed. In de Handelingsopdrachten worden vaardigheden getoetst die belangrijk zijn voor de vorming van de kandidaat. (bijvoorbeeld: samenwerken, communiceren, plannen). In de huidige samenleving zijn dergelijke vaardigheden in toenemende mate een vereiste.

- In het kader van de oriëntatie op leren en werken (loopbaanoriëntatie = LOB) volbrengt de leerling een reeks opdrachten.
- Grote praktische opdrachten in klas 3 en klas 4:
Alle leerlingen kunnen in de bovenbouw meerdere grote praktische opdrachten krijgen. De nadruk ligt daarbij op vaardigheden uit de examenprogramma's: basisvaardigheden, vakspecifieke en professionele vaardigheden. Deze praktische opdrachten kunnen als eindproduct een werkstuk of een presentatie omvatten.
- Wanneer praktische opdrachten onvoldoende zijn krijgt de leerling na de beoordeling nog 1 week de kans om het werk aan te passen.

OSG Sevenwolden

Herkansingen binnen het schoolexamen

Leerlingen mogen in de bovenbouw van de MAVO in sommige gevallen gebruik maken van een herkansing. Daarbij gelden de volgende afspraken:

- In leerjaar 3 en 4 mag er per vak 1 toets per leerjaar herkanst worden.
- De vakken geven in het PTA aan welke toetsen of opdrachten van leerjaar 3 en 4 herkansbaar zijn.
- De herkansingen vinden plaats in de herkansingsweek aan het einde van leerjaar 3 en 4. De leerling schrijft zich in via magister.
- Het hoogste cijfer telt.
- Voor praktische opdrachten geldt: Na de eerste beoordeling heeft de leerling nog 1 week de tijd de opdracht te verbeteren. Het cijfer na de tweede beoordeling is het definitieve cijfer.
- De mondelinge overhoringen zijn ook herkansbaar.

Voortgangsrapporten

In de bovenbouw wordt er gewerkt met zogenaamde voortgangsrapporten. Het schooljaar is opgedeeld in drie perioden in leerjaar 3 en drie perioden in leerjaar 4. Na elke periode krijgen de leerlingen in de bovenbouw een overzicht van de behaalde resultaten **tot dusver**. In dit overzicht staat bij ieder (keuze)vak de toetscodes, de gewingen en vervolgens de resultaten van de PTA-toetsen weergegeven. Naast het overzicht van de toetsen waarbij het resultaat wordt weergegeven door een cijfer, wordt op het rapport bij een aantal vakken ook een overzicht gegeven van het zogenaamde handelingsdeel. De resultaten van de handelingsopdrachten binnen dit deel worden uitgedrukt in voldoende (V) of goed (G).

Centraal examen

Een centraal examen bestaat uit:

- **Een centraal schriftelijk examen.**
Algemeen vormende vakken worden in het centraal examen alleen *schriftelijk* getoetst. Dit geldt voor alle leerwegen.
Het gaat om een toets waarbij kandidaten vragen en opdrachten, eventueel met behulp van ICT, schriftelijk beantwoorden. De beoordeling vindt plaats aan de hand van een bindend correctievoorschrift of beoordelingsmodel.

OSG Sevenwolden

De verhouding schoolexamen en centraal examen

- Voor die *vakken die geen centraal examen kennen*, is het eindcijfer van het schoolexamen tevens het eindcijfer van het examen.
- Voor de andere vakken wordt het cijfer voor het schoolexamen gecombineerd met het cijfer voor het centraal examen.
- Het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen bepalen elk voor de helft het eindcijfer.

Het uiteindelijke eindcijfer

- Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een *geheel cijfer* uit de reeks 1 tot en met 10. De directeur bepaalt het eindcijfer.
- Voor de vakken die een centraal examen kennen is het eindcijfer van het examen in die vakken het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het centraal examen en het cijfer voor het schoolexamen.
- Indien de uitkomst van de berekening bedoeld in het vorige lid van dit artikel niet een geheel getal is, wordt dat getal, indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
- Indien voor een vak alleen een schoolexamen is afgenomen, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer. Ook hier geldt dat genoemd cijfer wordt afgerond op helen.

Rekenvoorbeeld

Cijfer schoolexamen:	4,5	
Cijfer centraal schriftelijk:	6,4	
Eindcijfer:	4,5 + 6,4	
	-----	= 5,45 wordt 5
	2	

Cijfer schoolexamen:	5,3	
Cijfer centraal schriftelijk:	5,7	
Eindcijfer:	5,3 + 5,7	
	-----	= 5,5 wordt 6
	2	

OSG Sevenwolden

Uitslagregeling

Voor alle leerwegen geldt de volgende slaag – zak regeling:

- Een kandidaat, die eindexamen MAVO heeft afgelegd, is geslaagd indien hij:**
- 1. voor al zijn centraal schriftelijke examens (CSE) gemiddeld een voldoende (5,5 of hoger) heeft behaald.**
 - 2. voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald;**
 - 3. voor ten hoogste één van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger, of**
 - 4. voor ten hoogste één van zijn examenvakken het eindcijfer 4 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger waarvan tenminste één 7 of hoger, of**
 - 5. voor twee van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger waarvan tenminste één 7 of hoger.**
 - 6. Het voor alle leerlingen verplichte vak maatschappijleer 1 wordt afgesloten met een cijfer. Dit betekent dat voor maatschappijleer 1 de slaag - zak regeling geldt, zoals onder de punten 1 t/m 5 is weergegeven.**
 - 7. In aanvulling op het bovenstaande geldt dat voor lichamelijke opvoeding en ckv1 de kwalificatie 'voldoende' of 'goed' is behaald.**
 - 8. Een kandidaat die een deeleindexamen heeft afgelegd, is geslaagd voor dat deeleindexamen, indien hij voor dat desbetreffende deel een eindcijfer 6 of hoger heeft behaald.**
 - 9. Het sectorwerkstuk moet beoordeeld zijn met 'voldoende' of 'goed'.**

Herkansingen binnen het centraal examen

MAVO-leerlingen die, nadat zij een volledig examen hebben afgelegd, niet zijn geslaagd, kunnen voor één examen een centraal herexamen doen. Ook voor geslaagde kandidaten bestaat de mogelijkheid om één centraal herexamen af te leggen om te herprofilieren. Daarnaast mogen de leerling ook Maatschappijleer 1 herkansen, dit vak is afgesloten in leerjaar 3 en moet ook worden herkanst in leerjaar 3 met een absolverende toets.

Bij herkansen telt het hoogst behaalde cijfer.

Toelichting op de vak-PTA's

- We onderscheiden in klas 3 en 4 drie periodes.
- Toetsvorm: schriftelijk (S); mondeling (M); praktische opdracht (PO); handelingsopdracht (HO; moet worden afgesloten met een 'voldoende' of 'goed').
- Eindtermen: verwijzing naar het examenprogramma: bijvoorbeeld K4 of titel exameneenheid.

OSG Sevenwolden

PTA bovenbouw MAVO klas 3 schooljaar 2019-2020

Vak: biologie

Toets	Periode	Inhoud / stofomschrijving	Examen- eenheid/ eindtermen	Toets vorm	Tijdsduur	Herk. J/N	Gewicht
T1	3	Thema 7: Stevigheid en Bescherming	K8	S	1 lesuur	J	2
PO1	2, 3	Onderzoek naar een biologisch practicum, eisen op Magister	K2 K3 K11.1 V3 V4	S	Minimaal 3 uren	J	1

OSG Sevenwolden

PTA bovenbouw MAVO klas 3 schooljaar 2019-2020

Vak: CKV

Toets	Periode	Inhoud / stofomschrijving	Examen-eenheid/ eindtermen	Toets vorm	Tijdsduur
H01	1, 2, 3	Kunstdossier: 1. Cultureel zelfportret 2. Oriëntatie kunstdiscipline 3. Oriëntatie culturele omgeving	K1 K2	S	10 lesuren 10 lesuren 10 lesuren
H02	1, 2, 3	Kunstdossier: Culturele activiteit	K3	S	10 lesuren
H03	3	Presentatie en reflectie van het kunstdossier	K4	S/M	1 lesuur

OSG Sevenwolden

PTA bovenbouw MAVO klas 3 schooljaar 2019-2020

Vak: Duits

Toets	Periode	Inhoud / stofomschrijving	Examen- eenheid/ eindtermen	Toets vorm	Tijdsduur
HO1	1, 2, 3	Werkstuk/verslag maken m.b.t. kennis van land en samenleving	V4, V5	S	Minimaal 10 uren

OSG Sevenwolden

PTA bovenbouw MAVO klas 3 schooljaar 2019-2020

Vak: economie

Toets	Periode	Inhoud / stofomschrijving	Examen- eenheid/ eindtermen	Toets vorm	Tijdsduur	Herk. J/N	Gewicht
T1	2	Hoofdstuk 2: Wat voor consument ben jij? Hoofdstuk 4: Ben je verzekerd?	K/EC/4B	S	1 lesuur	J	1
PO1	1, 2	Opdracht: Bedrijf en duurzaam ondernemen	K/EC/8 K/EC/5B K/EC/V2/3	PO	8 lessen	J	1

OSG Sevenwolden

PTA bovenbouw MAVO klas 3 schooljaar 2019-2020

Vak: geschiedenis

Toets	Periode	Inhoud / stofomschrijving	Examen- eenheid/ eindtermen	Toets vorm	Tijdsduur	Herk. J/N	Gewicht
T1	2	De koloniale relatie Indonesië/Nederland	K4 V1	S	1 lesuur	J	2
HO1	2, 3	Joden in Nederland tijdens WO II	K10 V7, V8	HO	4 lessen	nvt	

OSG Sevenwolden

PTA bovenbouw MAVO klas 3 schooljaar 2019-2020

Vak: lichamelijke opvoeding

Toets	Periode	Inhoud / stofomschrijving	Examen-eenheid/ eindtermen	Toets vorm	Tijdsduur	Herk. J/N	Gewicht
PO1	1, 2, 3	1. Atletiek: Speerwerpen 2. Spel: Softbal 3. Bewegen op muziek.	K7 (werpen) K4 (slag- en loopspel) K6	PO	1 Lesuur 1 Lesuur 1 Lesuur	J*	1
PO2	2	1. Zelfverdediging 2. Spel: Badminton 3. Spel: Basketbal	K8 K4 (1 ^e terugslagspel) K5 (1 ^e doelspel)	PO	1 Lesuur 1 Lesuur 1 Lesuur	J*	1
PO3	2,3	1. Spel: Unihockey 2. Atletiek: Verspringen	K4 (2 ^e doelspel) K7 (verspringen)	PO	1 Lesuur 1 Lesuur 1 Lesuur	J*	1

Opdrachtnummer	Periode	Inhoud/omschrijving	Eindterm
HO1	Alle	Sportoriëntatie	K1, K9
Resultaten worden uitgedrukt in: V(=voldoende) of G(=goed)			

* Alle PO's zijn herkansbaar binnen de les.

OSG Sevenwolden

PTA bovenbouw MAVO klas 3 schooljaar 2019-2020

Vak: lichamelijke opvoeding 2 (alleen SportLifeStyle)

Toets	Periode	Inhoud / stofomschrijving	Examen-eenheid/ eindtermen	Toets vorm	Tijds-duur	Herk. J/N	Gewicht
PO1	1	1. Spel: flag-football 2. Spel: Softbal	K4 (1 ^e doelspel) K4 (1 ^e honkloopspel)	PO	45 min.	J*	1
PO2	2	1. BOM: dans bedenken/ uitvoeren 2. Spel: badminton 3. Atletiek: hoogspringen	K/6 K/4 (1 ^e terugslagspel) K/7 (springen)	PO	45 min.	J*	1
T1	1/2	1. Opzet sportdag	K/12	S	10 uur	J	1
PO3	2/3	1. Zelfverdediging: kickboksen 2. Turnen: freerunning 3. Turnen: flakflik/flikflak	K/8 K/9 K/5 (springen)	PO	45 min.	J*	1
PO4	2/3	1. Atletiek: 100m. sprint 2. Spel: volleybal 6:6	K/7 (hardlopen) K/4 (2 ^e terugslagspel)	PO	45 min.	J*	1

Opdrachtnummer	Periode	Inhoud/ omschrijving	Eindterm
HO1	Alle	Sportbiografie	K1, K3
Resultaten worden uitgedrukt in: V(=voldoende) of G(=goed)			

* Alle PO's zijn herkansbaar binnen de les.

OSG Sevenwolden

PTA bovenbouw MAVO klas 3 schooljaar 2019-2020

Vak: maatschappijleer & burgerschap

Toets	Periode	Inhoud / stofomschrijving	Examen-eenheid/ eindtermen	Toets vorm	Tijdsduur	Herk. J/N	Gewicht
T1	1, 2	Cultuur en socialisatie <ul style="list-style-type: none">• Jongeren• Relaties	K4	S	1 lesuur	N	1
T2	2, 3	Sociale verschillen <ul style="list-style-type: none">• Pluriforme samenleving• Criminaliteit• Werk	K5	S	1 lesuur	N	1
PO1	3	Macht en zeggenschap <ul style="list-style-type: none">• Politiek• Nederland en de wereld	K6	S	15 lesuur	N	1
T3	3	Beeldvorming en stereotypering <ul style="list-style-type: none">• Media	K7	S	1 lesuur	N	1

De (algemene) eindtermen K1, 2, 3 zijn verweven in de verschillende hoofdstukken en wordt afgesloten in T3.

Voor maatschappijleer zijn geen afzonderlijke herkansingsmogelijkheden! Alle stof kan worden herkanst middels een absolverende toets in de herkansingsweek.

OSG Sevenwolden

PTA bovenbouw MAVO klas 3 schooljaar 2019-2020

Vak: Nask 1 (natuurkunde)

Toets	Periode	Inhoud / stofomschrijving	Examen-eenheid/ eindtermen	Toets vorm	Tijdsduur	Herk. J/N	Gewicht
T1	1	H1: Stoffen	K4, K10	S	1 lesuur	J	1
T2	2	H2: Licht en beeld	K7	S	1 lesuur	J	1
T3	3	H6: Weer	K12	S	1 lesuur	J	1

OSG Sevenwolden

PTA bovenbouw MAVO klas 3 schooljaar 2019-2020

Vak: wiskunde

Toets	Periode	Inhoud / stofomschrijving	Examen-eenheid/ eindtermen	Toets vorm	Tijdsduur	Herk. J/N	Gewicht
T1	2	Deel 1 H4: Statistiek	K7 V1	S	1 lesuur.	J	1
PO1	2-3	Praktische opdracht: VU Statistiek	K1,K2, K8, V2,V3	PO	1 lesuur	J	1